

موضوع:	تاریخ و جغرافیه
زبان:	فارسی
نوع سند:	کتاب
تاریخ:	۱۳۹۷
مکان:	تهران
ناشر:	انتشارات نسر افق
تعداد صفحات:	۱۰۰
سایر مشخصات:	ISBN 978-964-304-617-3

ایران در آستانه‌ی تغییر

از حمله افغان‌ها تا مشروطه

کتاب هشتم
از مجموعه‌ی

دستان‌های ایرانی

علی اصغر سیدآبادی

www.naserafagh.com
@naserafagh

سرشناسه:

سیدآبادی، علی اصغر، ۱۳۵۰ -

عنوان و پدیدآور:

ایران در آستانه‌ی تغییر: از حمله افغان‌ها تا مشروطه / علی اصغر سیدآبادی.

مشخصات نشر:

تهران: نشر افق، ۱۳۸۶.

مشخصات ظاهری:

۱۲۰ ص. مصور.

فروست:

داستان فکر ایرانی: ج [۸]

شابک:

ISBN 978-964-369-047-2

موضوع:

ایران -- تاریخ.

موضوع:

ایران -- اوضاع اجتماعی -- قرن ۱۳ ق.

موضوع:

ایران -- تاریخ -- قاجاریان، ۱۱۹۳ - ۱۳۴۴ ق.

رده‌بندی کنگره:

۱۳۸۶ ج. ۲۸ / د ۱۰۹ / DSR

رده‌بندی دیویی:

۹۵۵

کتابخانه ملی ایران:

۸۵-۳۶۵۸۳ م

سیف پژوهش‌های تاریخی و اجتماعی
نشر افق

ایران در آستانه‌ی تغییر
از حمله افغان‌ها تا مشروطه
از مجموعه‌ی داستان فکر ایرانی (۸)
علی اصغر سیدآبادی

دبیر مجموعه: علی اصغر سیدآبادی
ویراستار: شهرام رحیمی‌زاده
تصویرگر: مهدی صادقی
صفحه‌آرا: حمیدرضا منتظری

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۶۹-۰۴۷-۲
چاپ چهارم: ۱۳۹۶
لیتوگرافی: سیب
چاپ و صحافی: الفبا، تهران
تعداد: ۱۱۰۰ نسخه

کلیه حقوق چاپ و نشر این اثر برای مؤسسه‌ی نشر افق محفوظ است. هر گونه استفاده از کتاب‌آرایی و عناصر آرایشی و نیز تکثیر و تولید دوباره‌ی آن به هر شکل و شیوه از جمله چاپ، کمی، صوتی، تصویری و الکترونیکی بدون اجازه‌ی مکتوب ناشر پیگرد قانونی دارد.

تهران: ص. پ. ۱۳۱۴۵-۱۳۳۵، تلفن: ۶۶۴۱۳۳۶۷

ofoqco.com info@ofoqco.com
ofoqkidsandteens ofoqkidsandteens

۱۱۰۰۰ تومان

پیش‌گفتار / ۶

فصل اول: روزهای آشوب / ۱۱

فصل دوم: درآستانه‌ی تغییر / ۱۷

فصل سوم: اصلاحات ایرانی / ۲۵

فصل چهارم: تقسیم قدرت میان دین و دولت / ۴۳

فصل پنجم: جزیره‌های جدید و جزیره‌های قدیم / ۵۳

فصل ششم: مکتبخانه‌های قدیم و مدرسه‌های جدید / ۶۳

فصل هفتم: هوای تازه / ۷۵

فصل هشتم: هنر در اسارت دربار / ۸۷

فهرست منابع / ۹۵

نمایه / ۹۹

پیش‌گفتار

مجموعه‌ی «داستان فکر ایرانی»، سفری است به گذشته، به گذشته‌ی پر راز و رمز سرزمین کهن ایران. سفری است به گذشته، اما نه برای فرو ماندن در آن، بلکه برای دیدن و چیدن و برگشتن به امروز.

می‌گویند تاریخ، پاسخ و پرسش ماست از گذشته! در این مجموعه نیز ما با پرسش‌هایی به گذشته سفر کرده‌ایم و با پاسخ‌هایی برگشته‌ایم! یقین داریم اگر پرسش‌های دیگری داشتیم، پاسخ‌هایمان نیز متفاوت بود و یا حتی اگر مسافرانمان کسان دیگری بودند، باز هم پاسخ‌های دیگری را سوغات می‌آوردند.

ما به گذشته رفته‌ایم و از گلستان فکر ایرانی، گل‌هایی چیده‌ایم و برای خوانندگانمان هدیه آورده‌ایم، گل‌هایی از تجربه‌ها، خیال‌ها و تلاش‌های نیاکانمان.

خواسته‌ایم تصویری از زندگی فکری آنان بدهیم، تصویری از نگاه آنان به آسمان و زمین، تصویری از اختلاف‌ها و دعوای فکری‌شان.

بسیاری از اختلاف‌ها و دعواهای فکری امروز این سرزمین، ریشه در دیروز دارد. در گذشته، آدم‌های بسیاری جان خود را بر سر اختلاف‌های فکری از دست داده‌اند. بعضی‌ها به علت این اختلاف‌ها حکم به قتل و مرگ دیگران داده‌اند، بسیاری شمشیر کشیده‌اند و بسیاری زندگی، آرامش و حتی جان خود را از کف داده‌اند، اما هنوز این اختلاف‌ها به قوت خود باقی است و باقی خواهد ماند.

شاید نخستین و فوری‌ترین سوغات این سفر از گذشته، توجه به همین نکته باشد که خداوند ما را با اختلاف‌هایمان آفریده است. او نخواست است که ما با یک عینک یا از یک پنجره به دنیا و حتی خود خداوند نگاه کنیم. این سوغات، تجربه‌ی گرانبهایی است که این مجموعه امیدوار است آن را به ارمغان آورده باشد.

داستان فکر این سرزمین، داستانی است که در زمان‌های مختلف شباهت‌هایی به هم دارد و ماجراهایش تکرار می‌شود.

یکی از ماجراهای بسیار تکراری، کشیده شدن پای شمشیر به میان بحث‌های فکری است. اگر تنها دستاورد این سفر، روشن شدن همین یک نکته باشد، ما رنج و مرارتی را که برای این سفر کشیده‌ایم، از یاد می‌بریم و امیدوارانه به عزمی دیگر و سفری دیگر می‌اندیشیم.

... و اما در یک کلام، این مجموعه در ۹ جلد، داستان فکر ایرانی را از دوره‌ی ایران باستان تا دوره‌ی قاجار در بر می‌گیرد.

کوشیده‌ایم که این مجموعه از نظر محتوایی، از ویژگی‌های زیر برخوردار باشد:

- ۱- مجموعه، از نگاهی تاریخی برخوردار بوده و به نوعی تاریخ اندیشه در ایران برای نوجوانان و نسل جوان باشد.

- ۲- مجموعه، موضوع محور باشد و نه شخص محور. به عبارت دیگر بیش از آن‌که افراد و نقش آن‌ها برجسته شود، نظریه‌ها، فکرها، مباحث و مجادلات فکری در حوزه‌های دین، فلسفه، کلام، تصوف، عرفان، ادبیات و... برجسته شود.

- ۳- در این مجموعه اصل بر نوشتن داستان نبوده، بلکه ارائه گزارشی از تحولات فکری در ایران اصل است؛ اما از جذابیت‌های داستانی نیز بهره گرفته شده است.

- ۴- در این مجموعه، زندگی افراد اصل نیست، اما افراد مهم هر دوره معرفی و

به نظریه‌های آن‌ها پرداخته شده است.

۵- هر کتاب از مجموعه به یک دوره تاریخی اختصاص دارد و تحولات فکری در زمینه تاریخی آن دوره را تشریح کرده است.

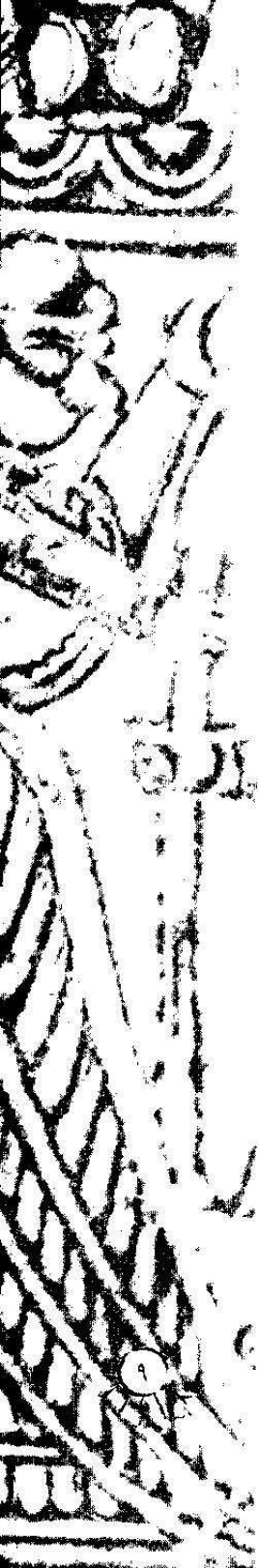
۶- در هر کتاب سوال‌های فکری مطرح در دوره‌ای تاریخی به صورت ساده و قابل فهم بیان شده و ماجراهای هر کتاب بر اساس آن شکل گرفته است.

۷- ارتباط نظریه‌ها و بحث‌های مطرح شده در هر دوره، با دوره‌های قبل و نیز تأثیرات فکری از فرهنگ‌ها و تمدن‌های دیگر نیز نشان داده شده است.

۸- در حد امکان از موضع‌گیری به نفع یک فکر پرهیز شده و تلاش بر این بوده که صرفاً گزارشی از آنچه روی داده است ارائه شود.

همچنین تلاش کرده‌ایم، مجموعه از نظر ظاهری نیز ویژگی‌هایی داشته باشد؛ از جمله:

- ۱- از تصویرهای مستند و نقشه‌های مربوط به هر دوره استفاده شود.
 - ۲- در مواردی که تصویر مستند کم بوده است، مجموعه با استفاده از ظرفیت‌های هنر کاریکاتور از یکنواختی و خشکی بیرون بیاید.
 - ۳- تعداد صفحات هر کتاب و حجم مطالب و تصاویر به گونه‌ای باشد که خواننده را خسته نکند.
 - ۴- مجموعه از طراحی و صفحه‌آرایی چشم‌نوازی برخوردار باشد.
- در پایان گفتنی است که تدوین این مجموعه، بدون یاری، همفکری و همراهی بسیاری از دوستان میسر نبود.
- استادان گرانقدری چون صادق آینه‌وند، حسن انوشه، شیرین بیانی، سید فرید قاسمی، برخی از جلد‌های این مجموعه را خوانده و درباره‌ی آن‌ها نظر کارشناسی داده‌اند که در برطرف کردن بخشی از کاستی‌های مجموعه بسیار موثر بود.
- طراحی این مجموعه بدون همراهی دوستان گرامی شورای کارشناسی نشر افق و دوستانی چون رضا هاشمی‌نژاد و مهدی حجوانی ممکن نبود.
- برای یافتن تصویرهای مجموعه نیز گیسو فغفوری مجموعه را همراهی کرد و در بخش فنی هم زهرا یعقوبی، به یاری داستان فکر ایرانی آمد.

اگر فکر ایرانی در گذر زمان و به تدریج، راه کمال را پیموده است، مجموعه‌ی فکر ایرانی نیز به تدریج و با دقت نظر و پیشنهادهای فاضلان‌هی اهل نظر، به کمال نزدیک خواهد شد. از این رو در انتظار دریافت انتقادات و پیشنهادهای شما هستیم.

اما سخن آخر این‌که هنگام آماده‌سازی کتاب پس از ارزیابی‌های اولیه دریافتیم که پاورقی‌ها و ارجاعات بسیار اگر چه به کتاب شکلی محققانه می‌دهد، اما خواندن آن را برای مخاطب نوجوان دشوار می‌کند، لذا به روش مرحوم زرین‌کوب در کتاب «پله پله تا ملاقات خدا» ارجاعات و پاورقی‌ها را تا جایی که ممکن بود، حذف کردیم.

با سپاس

دبیر مجموعه

www.sarbook.com